

Előfizetési árak:
Egész évre 4 ft., felévre 2 ft.,
negyedévre 1 ft.
Egyes szám ára 5 kr.
Hirdetések mérsékelt árak szerint.

A lap megjelenik minden va-
sárnap

Felelős szerkesztő:
ERSCHINGER JÁNOS

KÖZÉRTÉK

Szerkesztőség: vasut-u. 15.,
hová a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal: főut. 20.,
hová a lap anyagi részét illető közle-
mények és előfizetési pénzek küldendők.

Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL

UJPEST- ÉS RÁKOSPALOTA KÖZSÉGEK TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAPJA.

Az újpesti közsegi temető.

Ujpest község mint telepítvény semmiféle közterület felett nem rendelkezett. Templomra, iskolára község-házára az akkori földesurától, néhai gróf Károlyi Istvántól kapott, ajándékba telket. Miután pedig a község alapításakor tisztán katolikus volt a népesség, 1840-ben temetőczélokra a r. kath. egyház is kapott a mostani lóvasúti indóház közelében területet. Midőn ez megtelt, áthelyezték a temetőt a jelenlegi helyére, de az akkor is felekezeti jellegű maradt, a nem katolikusok csak a felekezeti türelmesség, a kath. egyház elűzése folytán temethették halottaikat abba a temetőbe. Hogy ez a terület a r. kath. egyház tulajdona, annak eklatáns bizonyítéka a telekkönyv.

Midőn ez a terület is kezdett megtelni, belátta a község tulajdonképeni alapítójának néhai földesurának jelenlegi örököse, gróf Károlyi Sándor, hogy neki a temető czéljaira való terület átengedését illetőleg kötelezettségei vannak, nemcsak a róm. katolikusok, hanem a többi felekezetek, tehát az egész községgel szemben. Mint jó gazda, nem akart olyan kötelezettséget viselni, melynek értékét kiszámítani nem lehet, ez okból néhány évvel ezelőtt végleg rendezni akarván ezen dolgot, a községnek 16 katasztrális hold területű temetőterületet ajándékozott olyan kikötéssel, hogy azzal a község egyszer s mindenkorra érje be és tőle erre a czélra többet sohasem követelhesen. A község akkori intézői ezen ajándékot elfogadták, de tudván azt, hogy a 16 hold a község rohamos szaporodása folytán csakhamar megtelik, már akkor elhatározták, hogy azt a lehető legjobb módon kihasználják egyelőre egyéb czélokra azért, hogy a kihasználásból eredő jövedelmekből új temetőterületről gondoskodhassanak.

Ez volt az indító oka annak, hogy a község képviselőtestülete ezen kétségenkívül fontos kérdést megoldani akarván, 1894. évben szabályrendeletet alkotott a temető rendezéséről, a melyben sírhelydíjak megállapítása és a ki nem használt temetőterület bérbeadása által alapot akart teremteni egy új temetőterület beszerzésére, hogy arra az időre, ha már ebbe temetkezni hely hiánya miatt nem lehet, legyen miből újat venni.

A szándék magában véve dicséretes volt, de annak végrehajtását több körülmény késleltette.

Ezek között legelső volt az izr. hitközség ellenállása. Ők nevezetesen nem akarták, hogy az községi és így minden felekezet által használható temető legyen. Azzal érveltek, hogy miután azt a gróf a község lakosságának adta, a

zsidóság részére a lakosság számarányához mérten abból külön kihasítandó és tulajdonjogilag is rájuk ruházandó temetőterületet kell, hogy kapjon örök tulajdonul, amelylyel azután bárkinek beleszólása nélkül szabadon rendelkeznek.

Nagyon természetes, sem a község, sem annak felsőbb hatósága ebbe bele nem mehetett; hanem tekintetbe véve az izraelitáknak a temetéseknel is előforduló rituális szokásait, gondoskodott az említett szabályrendelet megalkotásakor arról, hogy nekik a lakosság valóságos számarányához mérten elkülönítessék ugyan a temetőterülete, de egyéb különbség a többi vallásfelekezeti elveikkel szemben ne tétessék s a zsidók is ép úgy köteleztessenek a sírhelydíjak fizetésére mint a többi más vallásúak, sőt amennyiben az izr. halottak eltemetéséről rendszerint az ő szent egyetük a „Chevrakhadisa“ gondoskodik, kimondatott a szabályrendeletben az is, hogy a sírhelydíjak megtérítéseért az izr. hitközség is felelős.

Ez képezte azután a bonyodalom és többféle felebbezés tárgyát; ez volt az oka annak, hogy a már két év előtt megalkotott szabályrendelet jogerőre nem emelkedhetett; s habár a felebbezés minden fórumot megjárt, a felsőbb hatóságok mégis mindenütt a községnek adtak igazat s őket kérelmekkel elutasították, azzal indokolván ezt, hogy a zsidó vallásúaknak a többi felekezetek rovására a községi közvagyonból kihasított temetőterületet kedvezőbb feltételek mellett használniuk nem lehet, mert ezáltal azokra nézve jogsérelem okoztatnék és végre mert azt részökre elkülöníthetik, ott saját szertartásaik gyakorlásában gátolva nem lehetnek; megadtván e mellett a mód a községnek is, hogy ha szüksége felmerül, új temetőterület beszerezhető legyen.

Több mint két év kellett tehát arra, hogy ez a szabályrendelet jogerős lehessen. Folyó év március havában érkezett az s a képviselőtestület előtt meg is hirdettetett; de tovább azután nem történt semmi.

Innen-onnan három hónapja már, hogy az a szabályrendelet megérkezett, a képviselőtestületnek tudomására adták, de a végrehajtásáról nem gondoskodik senki.

Tudjuk ugyan, hogy a képviselőtestületi határozatok és felsőbb hatósági rendeletek végrehajtására hivatott községi előjáróság a közel multban ugy a különböző személyzeti változások mint a főut kövezése, csatornázások és a rohamosan szaporodó folyó ügyek elintéztése körül annyira el volt foglalta, hogy ezek idejét teljes igénybe vették, mégis nem tűrhető, hogy a község

anyagi érdekeit is érintő, de más tekintetből is fontos szabályrendeletet végrehajtani s azt életbe léptetni nem igyekeznek, mert ha csakugyan annyi a dolga, hogy azt nem győzi, úgy igyekeznek módot kérni akár személyzet-szaporítás akár más egyéb uton annak élvégzésére, de annak életbeléptetését ne odázza el. Felhívjuk ennélfogva erre is a figyelmét

Ugy az egyes felekezetek, mint az egész lakosság érdeke az, hogy ez a szabályrendelet életbeléptetessék.

Ujpest millenniuma.

Az iskolák ünneplése.

Mult szombaton ezer meg ezer gyermek-ajak hazafias szózata vegyült a tavaszi szellő lágy fuvalmába. Ezer meg ezer gyermek szív adott hazafias érzelmenek kifejezést.

A zseuge sziveket a hazaszeretet ihlete töltötte el, a kisded kebleket az igaz lelkesedés szállta meg, mely imára készítette a picziny sziveket, halát adva a Mindenhatónak, hogy kegyelméből hazánk ezredesv ünnepe-lyét elérniök megengedte nekik. Es a gyermekek lelkesedésének megújítóközása őszinte volt, hisz sziveikben meg hamisítatlan érzés honol, a kebel ártatlan, a lélek tisztá és az ajk az arany igazságnak a kifejezője.

Megható volt a gyermek ajkáról elhangzó hazafias dal és szavalat, lelekemelő es megható volt az a fény, melylyel a nagy nap megtartatott.

Az ifju lelkesedés tüze a legszebb rózsákat festette a piczi orcácskákra, a picziny szivek hallgatolag dobogtak, midőn egy-egy szaváló ajkáról elhangzott: „Éljen a király!“ „Éljen a haza!“

Ritka ünnep volt ez, mely nemzetünknek az első es csak ezer év után ismétlődik. Akkor, a mikor más emberek lakják majd e hazát, mások — de hiszszük, hogy mindig magyarok.

Tudósítóink az ünnepély lefolyásáról a következőkben számolnak be:

A gyermekek istentisztelete.

Szombaton reggel 9 órakor minden felekezet a saját templomába gyűjtötte felekezetéhez tartozó gyermekeit, itt halát advan a Mindenhatónak a multért es az Isten áldását kérték a jövőre. Istentisztelet után a gyermekek tanítóik vezetése mellett visszamentek saját iskolájukba, a hol kezdetét vette az iskolai ünnepély.

A polgári fiúiskola.

A polgári fiúiskola tornaterme, melynek falai ő Felsége a király, Wlassics Gyula vallás- es közoktatásügyi miniszter arczepeivel, cimerekkel, feliratokkal es zászlókkal gazdagon fel voltak díszítve, szép es díszes közönséget zárt ez alkalommal magába.

Az ünnepélyt a növendékek a »Hymnus«-sal kezdték meg. Ezután dr. Kovács Nagy Lajos gondnoksági tag lelkes beszédben emlékezett meg őseink vándorutjáról valamint a honalapításról, azután a hazaszeretetre buzdítván a növendékeket, megható szavail azzal végezte: »Ez a föld, melyen annyiszor apáink vére folyt, ez, melyhez minden szent nevet egy ezredév csatolt«.

A szép beszéd után Koszter Károly az »Ezer év« című verset szavaila igen szépen. Utána Bolla János tanár agyarország történetét eposszerűleg ismertette, kiemelve a nevezetesebb momentumokat, melyek a gyer

meki lélekben fokekonyásra találtak. A valóban szép és érdekes értekezés a legnagyobb tetszést aratta és a jelenlevők elismerését vívta ki. Kovács Lajos növendék nagy bátorsággal ismertette Magyarországot s kérte társait, hogy egy szívvel s lelekkel mondják: »Magyarország az én hazám, itten nevelt apám, anyám; magyar az én nemzetem, önálló a büszkeségem«.

Horváth Lajos, Szikora János, Schneider Arthur, Schön Jenő és Langfelder Ferenc történetünk nevezetesebb mozzanatait dolgozták ki és olvasták fel. Arpad és a honfoglalás, Szt. István, Nagy Lajos. A mohácsi vész. A lovagkor Magyarországon. Az ügyes dolgozatokban a közönség igen nagy élvezetet talált.

A szavalók közül kitűnt: Brandenburg Manó, ki az »Előre« című költeményt szavalta igen jól; Weisz Manó, Kling Tivadar, Bauer Zsigmond, Herczog Ernő is ügyesen szavaltak. Biernatek Ede a szabadságharcot ismertette, Krausz Sándor az ifjúsághoz beszédét intézett, fogadalmat tetetett 3 pontban a hazaszeretetre, mire a növendékek »fogadjunk«-kal feleltek, s különösen midőn összekulcsolt kezekkel Istenhez foháskodott, a közönség mely megilletődéssel s örömkönyvek között hallgatta végig.

Végre Greizinger István igazgató bezáró beszéde, melyben Isten, király és haza iránti tisztelet és szeretet volt az alapponos, s melyet oly mély philosophiai alappal mondott el, valamint a szózat elhangzása fejezte be a szép és sokáig emlékekben maradó ünnepélyt.

A polgári leányiskolában.

A polgári leányiskola nagyszámu, előkelő közönség jelenlétében az iskola fenyesen és kitűnő izléssel feldiszipített udvarán tartotta meg az ünnepélyt. A 9 órai istentiszteletéről megerkezve, sorakoztak a növendékek a vendégsereggel szemközt, s felzendült a magyarok szent imája a »Hymnus«, melyet az összes jelenlevők állva hallgattak meg, erre Mány Lajos gondnoksági tag lendületes beszéddel az ünnepélyt megnyitotta, mire Gurányi Sarolta Vörösmarty »Hymnus«-at szavalta el mely érzéssel, utána Fukász Teréz a »Csodaszarvas« szavalta igen szépen, mire ekkor újra felzendült a növendékek énekára és »Rákóczy kesergőjét« énekeltek. Most Pap Etel a »Havasi rózsát« szavalta el ügyesen, ezt követte a növendékek által énekelte »Királyhymnus«. Ezután Gallauer Lujza igazgatónő »Visszapillantás hazánk ezredéves múltjára« című nagy szakavatottsággal s lelkesen irt értekezést olvasta fel, mely rendkívüli tetszést aratott. Ezen érdekes felolvasás után az intézet növendékei a »Honfidal« énekeltek. Ezután Szilvay Mariska a »Honleány« című költeményt szavalta el nagy érzéssel, majd Antony Sára a »Magyar« című költeményt lelkesen és gyönyörűen szavalta el; megható volt Sas Etelnek a »Magyar nyelv« című igen sikerült szavalata, továbbá Krapp Iren »Millennium« című, érzéssel előadott szavata, Sebestyén Margit, a »Magyar leány dala« és Deresényi Jolan »Könyörgés« című szép szavataik következtek, erre felhangzott a »Szózat« végtelen lelkesedést keltve. Végre Mány Lajos záróbeszédében honleányi szeretetre buzdítván a növendékeket az ünnepély a Rákóczy-induló élenklésével véget ért. A szép és impozáns két ünnepély méltó volt ahhoz a nagy alkalomhoz, midőn egy nemzet ezeréves fennállásának évfordulóját ünnepli, s örömmel mondhatjuk, hogy úgy az énekekben, mint a szavatokban annyi érzés és a lelkesedés nyilatkozott meg, miszerint nem felhetünk, hogy fiaink és leányaink nem fogják elege méltatni e hazát: a mely országnak pedig fiai és leányai így tudnak lelkesülni, arra az országra nagy jövő vár, annak a hazának új ezredév sem árt. A kitűnően sikerült ünnepélyek mindenestre a két intézet dícséretére válnak, mely nézetnek a nagyközönség is lelkes kifejezést adott.

A virág-utcai elemi iskolában.

Az ünnepi díszben ragyogó iskolai-épület udvara tele volt szőnyegekkel, virágokkal, nemzeti zászlókkal, a nemzeti nagy eseményeit megörökítő történelmi képekkel, s e szép keretben, nagyrészt nemzeti díszben s ünnepi köntösben állt osztályonként csoportban állítva az iskola közel hatszáz növendéke.

A csinosan díszített emelvényen foglalt helyet Csepessanyi B. Arpad gondnoksági al-elnök. Kiss Béla igazgatóval, s körül az emel-
tebb helyeken a szülők és az érdeklődő közönség nagy számmal.

A »Hymnus« élenklése után Csepessanyi Béla lelkes hazafias beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt. Ezután Papp Szilágyi Viktor elszavalta az »Ezer év« című költeményt. A kis szavaló után Kiss Béla igazgató beszélt a honfoglalás és a magyar nemzet ezeréves életéről, melylyel egy új és szebb világba vezette a lelket, a gyermek lelki világába, akik lelkük szívarvanyos ragyogásával veszik körül az elbők állított nagy alakokat. Az igazgató szép beszédén kívül *Elszáz Oszkár* a magyar történelem legkiválóbb alakjait ismertette lendületes beszédben.

Az apró honfiak és honleányok közül kiemeljük a kis Egyenesi Ilona »Arpad és a honfoglalás« című beszédét, melyet igen szépen mondott el. Bajusz Ilona Magyarországot földrajzi szempontból ismertette, Huszka Erzi a »Munkács«, Herle Frigyes a »Hazám«, Rozgonyi Aladar az »Előre« és Antony István a »Ki volt nagyobb« című költeményeket szavalták el meglepő értelmességgel és bátorsággal. Schön Béla a »Magyar szabadságharcot« adta elő igen ügyesen.

Végül a növendékek nevében Verdon Lajos beszélt nagy lelkesedéssel, mire Kiss Béla igazgató rövid záróbeszéddel befejezte az ünnepélyt s a növendékek a »Szózat« élenklésével rekesztettek be a szép és megható ünnepélyt.

A gyár-utcai iskolában.

A szent ünnep kegyelele ide is díszes és nagyszámu közönséget vonzott, s az ünnepély a »Hymnus« varazshangjaival kezdődött. Erre Geduly Lajos gondnoksági tag gyönyörű és szellemes beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt, mely a jelenlevőket melyen megillette. Utána Nagy Lajos növendék szavalta el nagy tetszésnyilvánítás között a »Hazám« című költeményt, mely után Friedrich Vendel igazgató a »Honfoglalásról« tartott történelmi és nagyon érdekes felolvasást, melylyel a jelenlevők nagy tetszést méltán kiérdemelte. Most Andrejka Margit állott a megkoszorozott Magyarország térkepe elé és szép szavakkal elmondta hazánk földrajzat. Ezután Fukász Ilona az »Ezer év«, Rosenfeld Gizella a »Jó honfiak, jó honleányok« című költeményeket szavalták el igen sikeresen. Villenthal Jenő lelkesen elmondta a tanulók fogadalmát, mire a sikerült ünnepély Geduly Lajos szép záróbeszédével és a növendékeknek záróénekeivel, a »Szózat« élenklésével véget ért. Meg fel kell említenünk, hogy itt is az ünnepély színhelye — az iskola udvara — szépen és izlésesen fel volt díszítve.

Az István-terti elemi leányiskolában.

Kedves és érdekes ezredéves iskolai-ünnepélyt tartott az István-terti leányiskola is. Midőn elhangzott a »Hymnus« megható dala Zsoldos János közönségi jegyző, gondnoksági tag szép és lelekemelő szavakkal megnyitotta az ünnepélyt. Utána Inczedynek »Ezer év« című költeményét szavalta el Kohn Ilona növendék. Ezt követte Baumgarten Etel igazgatónő »A magyar nemzet ezeréves élete« című tartalomduz értekezése, ezután Schmidt Margit mondott csinos beszédet Magyarországot terkepe előtt, erre a »Millennium« című költeményt szavalta el Bodnár Mária. Nagyon megrápot és szép jelenet volt, midőn Pricht Julia Munkácsy »Honfoglalás« című képe előtt beszélt »Arpad és a honfoglalásról«. »Szent István« című költeményt Ackler Amália szavalta. Most újra felzendült a kis leányok dala s énekeltek a »Honfidal«. A »Tafárjárás« című költeményt szavalták Kohn Mária, Winternitz Ilona és Popper Berta. A »Látnok« című költeményt Zsoldos Jolan szavalta el nagy érzéssel. A »Magyar szabadságharc« elmondta: Kutsera Katalin. »Hazám« szavalta Weisz Berta. »Előre« szavalta Taitaczek Zorka. Igen szép felolvasást tartott Schwarz Gabriella tanítónő a »Magyar történelem legkiválóbb alakjai«-ról. Pampulik Borbála beszélt a tanulók nevében igen lelkesen, mire Zsoldos János megható szavakkal az ünnepélyt berekesztette, helyt adván a »Szózat« magasztos hangjainak s az ünnepély ezzel véget ért.

Az Attila-utcai iskolában.

Dísz és pompa tekintetében ez az iskola is méltó módon rotta le hazafias kötelességét. Itt Boskovics Alajos gondnoksági tag elnökölt. Megjelenésekor Radoch József rövid beszéddel fogadta. Azután a növendékek rákezdtek a »Hymnus«, melynek elhangzása után Boskovics Alajos hatásos beszéddel az ünnepélyt megnyitotta. Most Frankfurter Robert az »Ezer év« című költeményt szavalta el jó sikerrel, mire Kende Antal tanító Magyarországot történelmet adta elő igen érdekesen és tanulságosan. Fornheim nevű növendék a »Hazám« című költeményt szavalta el lelkesen. Ezt követte a növendékeknek »Oh nagy Isten« és a »Harezi dal« közös és szépen előadott éneke.

Ekkor Reisz nevű tanuló a terkepen Magyarországot földrajzat mondta el, míg Tibaj Sándor tanító a történelem kiválóbb alakjait ismertette nagy szakértelemmel. Azután Rippel az »Előre« című költeményt szavalta el, a növendékek énekára »Arpad apánk« című éneket énekelte el és végre Radoch József igazgató záróbeszéddel, a növendékek pedig a »Szózat« éneklésével fejezték be a lelekemelő ünnepélyt.

A Baross-utcai iskolában.

Ezen újonan szervezett iskola nagy gondal feldiszipített falai között is felhangzott a »Hymnus« a magyarok lelekemelő dalba szőtt imája, melyet mely megilletődéssel hallgatott meg az egybegyűlt nagyszámu közönség. Ezután dr. Hédervary Soma gondnoksági tag lendületes szavakkal megnyitották nyitavánította az ünnepélyt. Erre az »Ezer év« című költeményt szavalta el Benyuska János nevű növendék és a terkepen ismertette Magyarországot Gruber Emilia. Most Kiss József tanító tartotta a »Magyar történelem és a honfoglalás« című értekezését, mely a közönség reszeről nagy elismeréssel fogadtatott. »Ki volt nagyobb« szavaltá Schmidt János és Malina Iren igen lelkesen. A szabadságharcról Kerner Gyula tanító tartott szép és lelkes szellemű felolvasást, a »Hazám«-ot szavalta Farkas Zolán igen szépen, a növendékek nevében Eichel Lajos tanuló beszélt. Ezek után dr. Hédervary Soma tartotta záróbeszédét s a »Szózat« felzendült jelezni a magasztos nemzeti ünnep befejeztét.

Illek Vincze plébános gondnoksági elnök és Lindt János bíró hintón látogattak meg az összes iskolákat.

A majális.

Delután 2 órakor az összes iskolák növendékei szép sorrendben, zászlókkal oriai közönségtől kiserve, kivonultak a rákospalotai erdőbe. A ki nem látta ezt a díszes felvonulást, annak nincs fogalma ama festői és impozáns látványról, melyet az apró sereg díszes gárdája nyújtott. Az erdőbe kerve folyt a mulatság, játék, tánc és vigadozás egész estig, a mikor aztán ismét hazafelé vonultak, a legszebb emléket vívén magukkal ezredéves ünnepélyünk szép és elragadó lefolyásáról.

Nemeslelkű pap.

A rákospalotai rkath. hitközség közönsége f. hó 10-én a plébánia udvarán négyü-
lést tartott, melyet a váci püspök beleegyezésével Chobot Ferenc plébános hívott össze. A gyűlés tárgya a maga nemében oly párját ritkító, — annak lefolyása oly megható volt, hogy lehetetlen azzal bővebben nem foglalkozni.

A felvilágosodott szellemű, de anyagi érdekeit is szívén viselő Chobot Ferenc plébános belátván azt, hogy a hívek mostani párber kötelezettsége nem igazságos s a vagyon szerinti egyenlő teherviseles általánosan elfogadott elvének nem felel meg, annak leszállítását határozta el, s jövedelmének tetemes részéről önkényt lemondván, millenniumi ajándék gyanánt hozta meg a híveknek ezen áldozatot. A négyülést dr. Miltényi Gyula váci kanonok, kiküldött püspöki biztos nyitotta meg s előadta a plébánosnak a püspök által is helybenhagyott javaslatát, mely szerint az eddigi termény párberfizetés a f. évtől kezdve teljesen megszűnik, — készpénzben fizettek a hívek eddig párberként — lett legyen az szegény vagy gazdag évi 7 frt 70 kr, most pedig a párber köteles hívek 3 osztályba

sorozatnak, ugymint a vagyonosak fognak fizetni évenként 6 frtot, a középsorsuak 4 frtot a szegényebbek 2 frtot. Ezenkívül evről-évre a plebános elnöklele alatt egy a hívek által választandó bizottság fog kiküldetni, mely bizottság az osztályokba sorozást eszközölné, sőt a kik folyamodnak s igazolják azt, hogy vagyontalanok vagy más elfogadható ok miatt fizetni nem képesek, a párberfizetés alól teljesen felmentetnek. Azonkívül a párberfizetési kötelezettség az I. osztályba tartozókra nézve 70, a II. III. osztályba tartozókra nézve pedig 60 éves korukban teljesen megszűnik. El lehet képzelni a hívek örömet, lelkesedését, hogy nemcsak ők, de utódaik is felszabadultak az aránytalan teherviseléstől. A hívek szívből fakadó köszönetet Medveczky György közs. I. jegyző tolmácsolta. Végre a népgyűlés 20 tagu végrehajtó bizottságot küldött ki a részletek kidolgozása végett. Azt hisszük ezen nemes cselekedethez nem kell kommentár. Részünkről csak azt kívánjuk adjon a magyarok Istene hazánknak sok ily papot, sok ily nemesszívű híveit önfeláldozó lelkiasztort.

Községi pénztáros választás Ujpesten.

Mint a hogy mult heti számunkban megírtuk, a Lindt Jánosnak községi bírónak történt megválasztása folytán üresedésbe jutott községi pénztárosi állás betöltésére irányult választás eredménye Radics Dávid fűszeres és Busfy István közgyám közt dőlt el. — még pedig Radics Dávid javára 155 szavazattal Busfy 113 szavazata elleneben, míg Lévai Ede rendőrségi díjnok 86 szavazatot nyert. Hogy az eseményeknek elebe ne vágjunk, ideznünk kell azt, hogy ezen állásra a kijelölt közgyűlés f. hó 13-án tartott meg, a melyen egyhangulag mind a három pályázó jelölve lett, mert az ezen álláshoz fűzött feltételeknek mind a három pályázó megfelelt. E három pályázó volt: Radics Dávid fűszeres, községi esküdt, Busfy István szabó, községi közgyám és Lévai Ede államrendőrségi bejelentési hivatali napidíjas, 7 év óta ujjesti lakos és a Deucht, Hadl elterjedt családba házasság révén beekelt rokon. A jelölő közgyűlésen dr. Hédervári Soma, azt hisszük nem annyira a jelölésből való kizárás czéljával, mint inkább Lévai javára a képesítés gyengítése okából constatalni kívánta, hogy Radics a jelölés iránti kérvényt nem sajátkezűleg írta, sőt azt alá sem írta; a mely felfedezése azonban ép oly kevésbé hatott, mint a hogy a választás napján nem tudott hatni a választókra.

Egyeb incidens a jelölő közgyűlésen nem történt, a f. hó 15-en megejtett választási napon sem egyéb, mint hogy Kemény főszolgabíró d. e. 11 órakor constatalta a szavazásra való szórványos jelentkezés, s ezért 1 órai zárhatáridőt tűzött ki, a napnak 12 óra 10 perczet jelölven meg a szavazó jegyzékek lezárására, a mely határozata ellen dr. Hédervári, s különösen Medveczky József a választás megfellebbezésével való fenyegetés mellett óvást emeltek. Persze hiába, mert a főszolgabíró határozatát vissza nem vonta, állván teljesen törvényes alapon, a menyinyben t. i. választó 10—15 percznyi időközben is alig jelentkezett.

A 12 óra 10 perczkor lezárt szavazási jegyzékek szerint nyert
Radics Dávid 155
Lévai Ede 86
Busfy István 113 szavazatot, melynek alapján Kemény főszolgabíró Radics Dávidot Ujpest község megválasztott pénztárnokának jelentette ki és minthogy Radics Dávid f. hó 16-án a hivatali esküt letette s a 2000 frtnyi óvadékot a községi bíró kezeibe letéteményezte, neki a községi pénztár szabályszerűen átadatott.

Jellemző az iparos elemnek ugy a mostani, mint az utóbb megejtett bírói választás alkalmával tanusított tartózkodó, sőt a legszélsőbb közönyösséggel határos magatartása. Ennek mélyebbreható oka lehet, melyet kutatni s feltárni legközelebbi feladatunk leend.

Ezuttal csak a választás lefolyását és eredményét kívántuk leírni.

Ujpesti állami anyakönyvvezetői adatok.

Születési esetek száma az utolsó héten 28. Halálozások száma 23.

Házasságkötések.

Ma vasárnap május 17-én.

Schwacht Adolf és Rislák Ilona, Maisz János és Ehrenwald Theodóra, Rusznyak György és Fekete Julia.

Csütörtökön, május 21-én.

Rachler Aurel és Benkovics Ilona, Kuliner Izsák és Engel Paula, Ehrenwald Lajos és Bárh Roza, Csákány Ferencz és Czeiner Katalin, Weighardt József és Kőszegi Jozefa, Schwarz Simon és Weiszberger Eszter.

Rákospalotai állami anyakönyvvezetői adatok.

Születési esetek száma az utolsó héten 6. Halálozások száma 5. Házasságkötések száma 4.

Tájékoztató.

— Az »Ujpesti iparosifjak köre« május 24-ki millenniumi díszülése és felolvasással összekötött mulatsága este 7 órakor a kör helyiségében (Kilián-fele vendéglő).

— Az »Ujpesti magyar műkedvelő kör« május 24-ki alakuló ünnepélye és színelőadással összekötött mulatsága a kör helyiségében (István-utca 1. szám.)

HIREK.

— Tisztelettel értesítjük a t. közönséget, hogy lapunk az ezredécs kiállítás sajto pavilonjában is feltalálható és olvasás czéljából a t. közönség rendelkezésére áll.

— Ujpest község képviselőtestületének millenniumi közgyűlése péntekvasárnap, f. hó 24-én tartatik meg.

— Millennaris »Te-Deum«. Folyó hó 10-én vasárnap tartották az ünnepélyes istentiszteletet az ujjesti róm. kath. templomban. A szónoklatot Illek Vincze plebános tartotta igen nagy hatást keltve. A nagy misén közreműködtek a helybeli polg. leányiskola növendékei. A magánrészeket Dr. Varázseji Bela, Doria Károly és Karger Rezső énekelték. Nagy hatást keltett Szelepcsényi Linka kisasszony Saint-Sains Ave-Maria-jának szép és szabatos előadásával. Ezen »Te-Deum«-on ott látuk ujjesti színe-javát. — Az ujjesti ág. hitv. evang. egyház millenniumi istentisztelete. Ünnepet mutatott már a templom bejárója is, melyet Klatrobecz kárpitos nemzeti színű posztóval, zászlókkal és »Isten áld meg a magyart« felirattal díszített. Az aprányi templom szorongásig megtelt híveivel. Geduly Lajos lelkész oltári verses-ímaja közben fölzendült a polgári iskolai tanulók emelkedett hangu éneke, melyet aztán ugyanezek Geduly lelkész remek millenniumi beszéde követett a szószéken. »Mi tartotta fenn a magyar hazát egy ezredéven át?« Ezen themából indult ki s a definíciást három részbe osztva, valóban elragadó megoldás révén jutott. A gondolat összeállított beszédet a következő három czím alá vonta: 1. »A küzdő honszeretet; 2. a megszentelő vallás és 3. a jószág isteni kegyelem.« Sajnáljuk, hogy e tudástól és fenkölt szellemű tanuskodó, a haza dicsőítésétől duzzadó beszédet közlés végett nem sikerült megkapnunk. Az ünnepély a Hymnusz éneklésével ért véget.

— Az ujjesti izr. hitközség millenniumi ünnepélye. A többi hitfelekezetekhez képest az ujjesti izr. hitközség is ünnepelt f. hó 10-én delután 3 órakor. Az ünnepély fénypontját dr. Lichtmann Mór teológus magasröptű szónoklata és szent ihlettel elmondott imája kepezte. »Szívem megtelik áhitattal, mint a fűszál a nyári pirkadás harmatával« kezdte beszédét. »Vajha repülhetnék az emlékezet szárnyaiban s megpihenhetnék abban a csodás magasságban, a honnan egy pillantással áttekinthetném az időnek hatalmas arányait s megmerhetném egy évezred történelmének mélységeit« folytató illő páthosszal, míg nem liberális szellemben következőleg végzé: »kiki ragaszkodik apáinak vallásához rendületlenül, mert egy vallásnak sincs joga azt állítani, hogy csak benne és általa érhető el és található fél az üdv és a boldogság. Mert mind-egyik vallás, melynek szálai az egy Isten imáadásában gyökereznek, az üdvnek és boldog-

ságnak egyetlen forrásból fakad, mint a sugarak milliói egy forrásból, a nappól. A vallás ne kepezzen válaszfala' ember és ember, polgár és polgár között. — Isten és haza! ezek kepeztek a testveri szeretetnek és béke- nek legrszentebb és legrszilárdabb kapcsát, melyek Istenfelelemben és hazaszeretében egyesíték a hazának minden gyermekét.« Sajnáljuk, hogy lapunk szűk kerete nem enged az eszmékben és fordulatokban gazdag beszédet teljességében közölni. Ki kell még emelnünk az énekkart, mely a »Má Touvi«, »Hymnusz« és »Szózat« éneklésével remekelt.

— A »Rákospalotai r. kath. ev. reform. és ág. evang. hitközségek f. hó 19-én tartották meg a hálaadóistentiszteletet nemzetünk ezredéves fennállásának alkalmával. A lelkészek mindhárom hitközségnél igazi hazafias szellemtől melyen áthatott beszédekkel tartották.

— A »Rákospalotai r. kath. templomban f. hó 17-én istentisztelet alkalmával Belezna Antal »Üdvözlégy Máriát« Medveczky Boriska k. a., Ulrich Irma k. a. pedig Zs. »Ave Máriát« énekelte, Fellner Józsa k. a. orgonakiséréte mellett.

— Előléptetés. A vallás és közoktatásügyi miniszter Linter János ujjesti állami polgári iskola tanitót a X. fizetési osztályba 2-ik fokozatába léptette elő. Gratulálunk!

— Az »Ujpesti rabbikérdés« siet a megoldás felé. A multkori meddő választás után a hitközségi képviselő f. hó 12-én tartott gyűlésen 20 szavazattal 8 ellen legujjabban Dr. Venetianer Lajos lugosi főrabbiát választotta ujjesti főrabbiává. Ezen választás ma került a nép megerősítése alá. Ugy hisszük, ezuttal megkapja a többséget Dr. Venetianer, ha ugyan a multkori értekezleten egymás közt e részben solidaritást vállalt vezető férfiak komolyságában biznunk lehet. Weisz Mór elnök sorsa is ma dől el, mert ha Dr. Venetianer bukik, ugy ő — elhatározásához képest — tovább nem tartja meg elnöki székét.

— Lapunk szerkesztőjének könyvatos lapja, a »Budapesti-Ertesítő« a fővárosi napi lapoknak naponként küld helyi tudósításokat minél fogva tisztelettel kérjük a t. közönséget egyesületeket és testületeket, hogy nevezett lap szerkesztőségét (Vasut-u. 15.) minden előforduló eseményről értesíteni sziveskedjenek.

— Az ujjesti főút rendezési munkálatai már jó előre haladtak, a járda már az ut mindkét oldalán a Beniczky-utca és Lövy-utca között készen van s valóban impozánsul fest ha az ember az uton végig tekint. Csak már az uttest készítéséhez is mielőbb hozzáfognának, mert a mellettekzák a nagy kocsiforgalom lebonyolítására meg nem felelők s különösen az Egyedi-fele szeszgyárba bejáró sok kocsinak van nehezé téve a dolga.

— A »Villamosvasut« rákospalotai vonalánál az ujjesti főút mentén végig kerékvető ezölöpök vannak, melyek a kocsiforgalomnak nagy akadályát képezik. Midőn ezen vonal műtanrendőri bejárása volt, Ujpest község képviselői tiltakoztak ezek alkalmazása ellen, mert a két oldalt elvonuló árok amugy is keskeny és teszi a kocsiforgalomra szűkséges uttestet; ha pedig ezen kerékvetőkkal a villamosvasut sínei az uttól elkülönítetnek, alig marad annyi hely, hogy két kocsi egymás mellett elmehessen. Mint halljuk, a kereskedelmi miniszter a kerékvetők alkalmazását helybenhagyta és így a községet kérelmével elutasította mert azok alkalmazását ugy a vármegye mint a kir. államépítészeti hivatal kívánták és mert a főút ezen része megyei ut lévén ahhoz a községnek hozzájárulása nincs. Sajnos a község forgalmára nézve, hogy a miniszter ilyen határozatot hozott. Ime itt a következménye annak, hogy a község belterületén lévő utakkal mások rendelkeznek és nem maga a község; legfőbb ideje tehát, hogy ezen utrészt is átvetessék a megyétől községi kezelésbe, habár áldozatok arán is. Talán a következő kérdéseinél lehetne ezt is tekintetbe venni.

— Uj megállóhelyek a villamos-vasuton. A budapest-ujpest-rákospalotai villamos közúti vasut részvenytársaság több oldalról nyilvánult ohajra a megállóhelyeket részben szaporítani másrészt egyik-másikat áthelyezni szándékozik. Nevezetesen a főút- és Mária-utczák sarkán egy feltételes megállóhelyet akar létesíteni, az ősz-utczai átjárónál levő megállóhelyet a vásártér deli sarkára kívánja

áthelyezni; az újpesti templomteri kanyarulatban levő várócsarnokot, valamint az ottani megállóhelyet, mint a melyek a közönség által ugyszólván nem is használtak, megszüntetni s a megállóhelyet feltételes jelleggel a Matzek-féle Istvanteri ház alá, míg a várócsarnokot az újpesti főút és István-utca keresztezéshez tartja áthelyezendőnek, mint a hol a második vágány befejezése után a rákospalotai átszállás történni fog s a hova a közönség érthetőleg tömegesen összegyűlik. Igen természetes, hogy az István-utcai (a gyár-utczánál) levő megállóhelyet megszüntetendőnek véli. Új megállóhelyet akar létesíteni a Károlyi-utczában, a Liliom- és Beniczky-utczák között ugyszintén a Károlyi-utczában épített új kiterőnél, míg a Baross-utczai kiterőt feltételes jellegűvé akarja minősíteni; vegre új feltételes jellegű megállóhelyet akar létesíteni a Baross-utczában a Vörösmarthy-utca torkolatánál. Természetes, hogy ezen változásokhoz Újpest községnek hozzájárulása és a kereskedelemügyi minisztérium megerősítése szükséges. Tagadhatatlanul szép dolog, hogy a társaság a közönség ohajának eleget kíván tenni és mi is úgy véljük, hogy e módosításokkal és újításokkal a publikum igénye ki lesz elégítve, a főútra nézve mindazáltal kívánatosnak, sőt szükségesnek tartjuk, hogy a viola-utca sarkán, az ottani környék gympontján, a hova három utca torkol be szintén létesíttessék egy új megállóhely, annál is inkább, mert a viola-utczán keresztül jut legrövidebben az ember az újpesti gróf Károlyi-féle kórházhoz. Hiszszük, hogy e felszólalásunk nem kerüli ki a társaság figyelmét s a módosítások tervezetbe ezt is bele fogja illeszteni.

Országos képviselőválasztók névjegyzékének kiigazítása. Az országos képviselőválasztók névjegyzékének 1897. évre való kiigazítását a vármegyei központi választmánya már elrendelte és pedig akként, hogy a kiigazítás f. hó 15. és június hó 5-ike közt eszköztesse. Dunakesz (Alag pusztával), Föth (Sikátor pusztával), Csömör (Rákospalota és Újpest községekben a kiigazításra kiküldettek mint elnök: Medveczky György rákospalotai jegyző, mint küldötttagok: Zsoldos János újpesti jegyző és Boscovics Alajos újpesti orvos közsegi képviselő, mint póttag: Dudás István rákospalotai közsegi képviselő. A közsegi előjáróság bizonyára közhírré fogják tenni azokat a napokat, a melyeken az összeíró küldötttag működni fog. Minthogy 1897. évben az országgyűlési ötödikes ciklus lejár, kétségkívül új választások is lesznek, a ki tehát választási jogával annak idején élni kíván, érdeklődjek összeírása iránt és szerezzen tudomást a küldötttagról vajjon nem hagyatott-e ki a listából, a mikor aztán, ha igazán lesz és tevédebből kihagyatott volna, kétségkívül fel fog vetetni. Megjegyezhetjük, hogy azok, akik multévi adóhátralekakat f. e. április 15-ig nem fizettek be, választói jogosultságuktól elesnek.

Halalozások. Az élet legszebb virágában ragadta el a halál csütörtökön reggel 3 órakor Lukacsovic Vilmosné szül. Vancsai Hermiánát. Temetése nagy részvét mellett pénteken délután 4 órakor ment végbe. Férjén kívül két kis árvája és széleskörű rokonsága gyászolja a korán elhunyt arnót. — Szabó József, az államrendőrség deklivtestületének egyik derek tagja negyvenket éves korában meghalt. Temetése hétfőn délután ment végbe nagy részvét mellett. Újpest, templom-ter tizedik szám alatti lakásáról. Halálát özvegyén kívül három kiskorú gyermeke siratja. Az elhunyt-nak öt nappal ezelőtt temették el egyik leánygyermekét s ez is siettette halálát.

Meghívo. Az „Újpesti Magyar Műkedvelői Kör“ ez évi május hó 24-en, pünkösd vasárnap, a kör helyiségében (István-utca 1. sz.) táncvigalommal egybekötött jótékony célú megnyitói ünnepélyt és saját színpadjan műkedvelői színelőadást rendez, melyre a n. é. közönség tisztelettel meghívatik. Műsor: Megnyitói: »Árpád a honfoglaló és a magyarok bejövetele hazánkba«, irta és felolvassa: Eschinger János, a kör elnöke. Ezt követi: »A politikus eszmadia«, bohózat 2 felvonásban, rendezi: Lőrinczy Sándor a kör titkára. Előadás után »Magyarország ezereves diadal-ünnep« látványos némaképlet görög-tűzfény világítás mellett. Ezt tánc, a szünórán pedig két milleniumi fanak előttelese követi. Kezdeté 8 órakor; beletidő: személyjegy 30 kr., családjegy 60 kr. A mint az előjelekből látszik az ünnepély igen fenyvesnek ígérkezik.

Turf. Az e heti budapesti loversenyekről beszámoló, azok nevezetesebb futamai a következő eredményeket tüntették fel: Vasárnap f. hó. 10-en dől el a kétevesek egyik legnagyobb díj versenyé a gróf Károlyi Gyula emlékverseny 40.000 korona 950 méterre: nyert eslett Wahrmann Richard »Ronacher«-je; a verseny tisztasága ellen kételyeink vannak, mert ugyanezen »Ronacher« a megelőző versenynapok egyikén nagyon gyatra társaságban utolsó lett, úgy látszik, hogy megint a 4 év előtti turbotrányokat akarják felidézni. Hiszszük, hogy a lovaregylet igazgatósága ezt alapos vizsgálat tárgyává fogja tenni. A rákövetkező kedden a Derby előjátékul tekintendő, 30.000 koronás »Alagi díj«-at a Hadik Barkóczy gróf »Proponent« nevű 3 éves pompás csikója nyerte meg többi versenytársaival szemben. Csütörtökön pedig a 100.000 koronás és a millenium emlékre alapított »Királydíj« került döntésre Ó Felsege a király és József főherczeg jelenlétében. Megnyerte pedig a díjat a legprofessionatusabb sportsman s a turfön általánosan kedvelt és egyik legrokonszenvesebb egyéniségének Blaskovits Ernőnek, »Dandár« nevű 3 éves ménje 10 más versenytársa ellenében, mely oly remek formában van, hogy igen szép szerepet játszik neki a Derbyben is. Illó is volt, hogy eme nagy díjat magyar ember nyerte el. Ma vasárnap az utolsó tavaszi versenynap van: ennek eredményéről a jövő számunkban emlekezünk meg.

Vesztett kutya Újpesten. F. hó 13-án egy állítólag kóbor eb, mások szerint Weisz Jónás kutyája Krali V. és Gutsis J. nevű gyermekeket megmárt, s midőn Ladányi állatorvos a felbonczolt kutyán a veszettseget konstata, a gyermekeket a budapesti Pasteur-féle intézetbe kellett szállítani. Jó lesz vigyázni hát magunkra és kutyáinkra. Egyébként a főszolgabíró el fogja rendelni a zárlatott, a mely abból áll, hogy a kutyákat meg az udvarban is zárva kell tartani.

Gyilkosság és öngyilkosság. Ugyilátszik a rákospalotai erdő ismét a gyilkosságok és öngyilkosságok színhelyévé lesz. Mult héten adtuk hírt egy öngyilkosságról és most újból olyan szomorú esetről kell beszámolnunk. Zubena Lajos újpesti lakos 25 éves földműves nem régen feleségül vette Meszáros Teréz. A szülei azonban nem jó szemmel nezték e házasságot, mert Meszáros Teréz szegény leány, Zubenának pedig jómodu emberek. Ki is tagadták a fiút, a min az mód nélkül elkeseredett és e szörnyű tette határozta el magát. Zubena hétfőn délelőtt elhívta feleségét sétálni a rákospalotai erdőbe. Egy ideig csendesesen beszélgetve ballagott Zubena a felesége mellett s midőn már jó messze bent voltak az erdőben, hirtelen elővette zsebéből a revolvert és az asszonyt keresztül lölte, azután maga ellen fordította revolverét és főbe lötte magát, úgy hogy azonnal meghalt. Az asszonyt bevitték az újpesti kórházba és állapota olyan súlyos, hogy aligha marad életben.

A „Kossuth Lajos nőegylet“ mult hétfőn tartott népies ülését. Toth Jánost elnöknek, Javorniczky Jánost alelnöknek és Ziegler Józsefnét nőelnöknek választotta meg. Ugyanezen a gyűlésen az egyesület elhatározta, hogy június hó 7-en délután a Podruzsik Ferencz-féle vendéglőben jüniást rendez.

Zene és művészet.

Színészeti gyakorlóiskola. Ertesítést nyertünk, hogy a jövő hét folyamán Solymosi színészeti gyakorlóiskolája színelőadást rendez a Colosseum nagy termében. Ezen érdekessnek ígérkező előadás iránt máris nagy érdeklődés mutatkozik.

NYILTTÉR.

Dr. Führer Simon

ügyvédi irodáját

Újpest, gyár-utca 13. sz. alatti házába helyezte át.

(* E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

Szerkesztői üzenetek.

W-r. J. urnak. Az „Újpesti Hírségi Körökről“ irt közleménye nem módosítással lapunk jövő számában jön.

Nevtelen. Mi csak olyan közleményeket hozunk, melynek írja levelében tudatja nevet. Biztos lehet, hogy a diskrecziót mindenkor szigorúan megtartjuk.

Nyári kiránduló hely.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Újpesten, vasut-utca 87. sz. alatt levő vendéglő- és szálloda helyiségeimet a modern igényeknek megfelelőleg rendeztem be, úgy belső mint nyári helyiségeim mi kívánni valót sem hagynak hátra. Kötő konyha, ugyszintén saját termésű hamisítatlan főthi, mogyoródi és eszmőri borok, s egyéb hűsítő italok, jó cigány, pontos és kifogástalan szolgálat dícsérik vendégömet. Szállodám mellett vonul el a m. kir. állam-, a budapesti közuti és villamvasut. Telefon összeköttetésem van, ennek közvetítésével társasétekezések és szobák rendelhetők meg. Termeimet mulatságokra ingyen engedem át. Minden pentek este kitűnő halászlé.

Támaszkodva az e téren szerzett tapasztalataimra, bátran merem a n. é. közönség támogatását kikérni.

Újpesten, 1896 május 1-én.

Teljes tisztelettel

Podruzsik Ferencz

vendéglős és szálloda-tulajdonos.

3-3

TELEFON 970.

Váradi I. és Fia

fényképészeti műterme

Újpest, főút 37. és Bocskay-utca 33. sz. saját házában.

Ajánlják magukat minden eszák-mába vágó fényképészeti és festészeti munkákra. Házasulandó párok részére, a polgári házasságkötés termének háttérével külön berendezve. Ugy Váradi I., mint fia, számtalan díszoklevéllel és érmekkel vannak kitüntetve.

3-3